

Skriftlig redegørelse

(Redegørelsen er optrykt i den ordlyd, hvori den er modtaget).

Redegørelse af 25/2 09 om erhvervsstøtte i 2009.

(Redegørelse nr. R 5).

Økonomi- og erhvervsministeren (Lene Espersen):

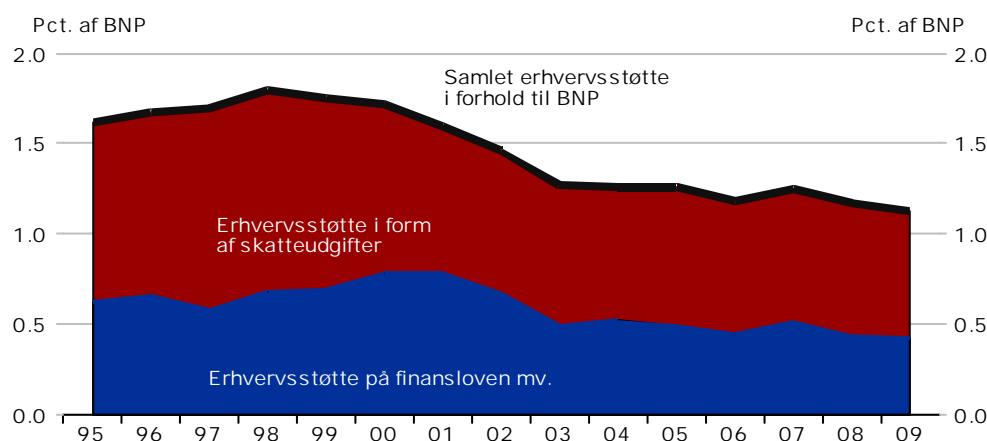
1. UDVIKLINGEN I ERHVERVSSTØTTE

Denne redegørelse giver et overblik over udviklingen og sammensætningen i de erhvervsstøtteordninger, som Folketinget direkte har indflydelse på gennem finanslov, skattelovgivning og øvrig dansk lovgivning.

Afgrænsningen af erhvervsstøtten følger samme tilgang som tidligere redegørelser om erhvervsstøtte fra 2007 og 2008. Støtten drejer sig således ikke alene om direkte tilskud til private virksomheder, men også om støtte i bredere forstand til fx erhvervsrelaterede forsknings- og udviklingsaktiviteter og dele af kulturstøtten og udviklingsbistanden, som har et andet primært sigte, men som også har betydning for private institutioner og virksomheder. Kommunale, regionale og EU erhvervsstøtteordninger ikke behandles i denne redegørelse. I bilag 1 (ikke optrykt her) beskrives principperne for opgørelsen af erhvervsstøtten. (På Økonomi- og Erhvervsministeriets hjemmeside, www.oem.dk, findes en række uddybende bilag, der nærmere beskriver statistikopgørelsen og indholdet i de enkelte erhvervsstøtteordninger.)

De samlede udgifter til erhvervsstøtte kan opgøres til 20,3 mia. kr. i 2009. Udgifterne fordeler sig med 7,7 mia. kr. til erhvervsstøtte fordelt på omkring 130 ordninger på finansloven mv. og 12,7 mia. kr. til erhvervsstøtte gennem skattesystemet. Set i forhold til BNP blev den samlede erhvervsstøtte reduceret mærkbart i årene fra 2001 til 2003 og har siden stabiliseret sig omkring 1,2 pct., jf. figur 1.

Figur 1. Udviklingen i erhvervsstøtten i forhold til BNP

Anm.: Figuren angiver erhvervsstøtten i forhold til BNP i årets priser. Skatteudgifterne er opgjort efter tabt-provenu metoden og er sammenlignelig med et tilsvarende skattefrit tilskud til

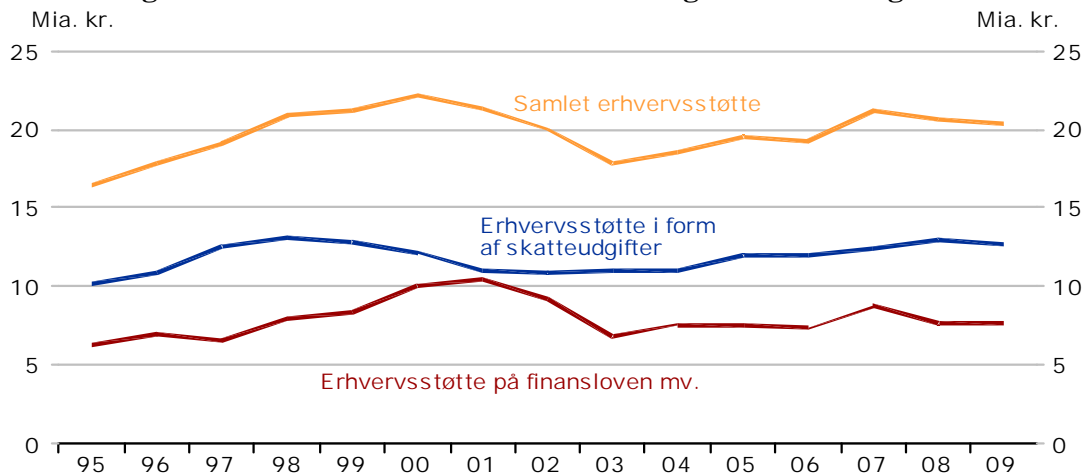
modtagerne.

Faldet i erhvervsstøtten frem mod 2003 skyldtes både ændringer i skattesystemet og en vis reduktion af støtten gennem finansloven. På skatteområdet har den væsentligste ændring været, at den afgiftsmæssige begunstiggelse af naturgassen blev afskaffet i årene fra 1998 til 2001. Det indebærer, at en fjerdedel af skatteudgifterne til erhvervsstøtte faldt bort i 2001. Siden er skatteudgifterne steget igen, da udskrivningsgrundlaget for skatter og afgifter vokser omtrent i samme takt som dansk økonomi. Målt i forhold til BNP er skatteudgifterne til erhvervsstøtte forblevet omtrent konstant.

Erhvervsstøtten gennem finanslovene steg samlet set i årene frem mod 2001, jf. figur 2. De forholdsvis markante stigninger i den sidste del af denne periode skyldes blandt andet el-reformen i 1999 med overgangsordningen for støtte til vind-mølleelektricitet og afregning af elektricitet fra VE-anlæg, decentrale kraftvarmeværker mv. Dette skete gennem indførelsen af offentlige serviceforpligtigelser (*Public Service Obligations*) til miljøvenlig elproduktion, hvor disse PSO-udgifter opkræves hos forbrugerne. I årene herefter faldt erhvervsstøtten, blandt andet som følge af afviklingen i støtten til skibsbygning, og at der siden 1999 er sket en målretning af hjemmeserviceordningen.

I de senere år har erhvervsstøtten gennem finansloven været i størrelsesordenen 7 til 8 mia.kr. En række nye erhvervsstøtteordninger er kommet til inden for særligt prioriterede områder som forskning, innovation og iværksætteri. Det drejer sig blandt andet om midlerne til Det Strategiske Forskningsråd, Højteknologifonden, Program for brugerdreven innovation mv. Andre ordninger er reduceret eller helt ophørt i samme periode. I bilagstabel 1 (ikke optrykt her) fremgår den samlede oversigt over ordninger i perioden fra 1995 til 2010.

Figur 2. Udviklingen i erhvervsstøtten over finansloven og som skatteudgifter

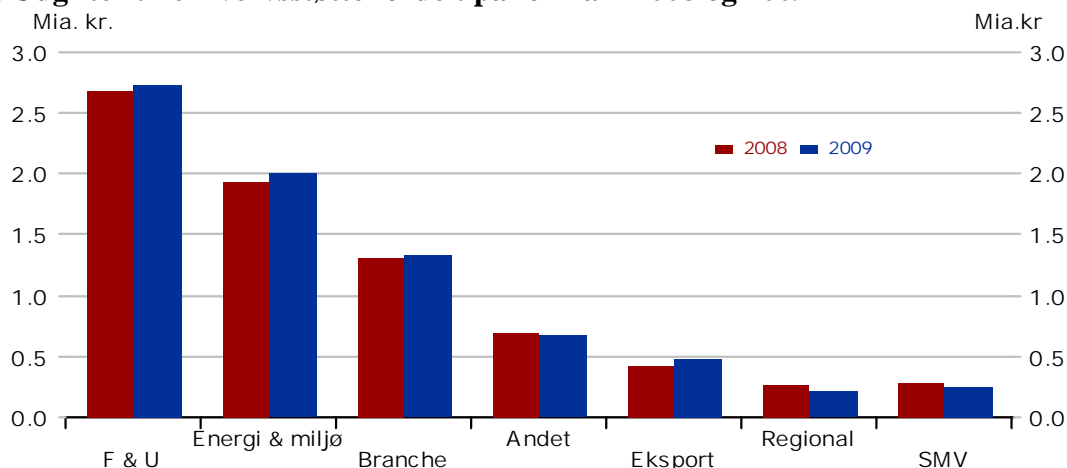
Anm.: Graferne viser udviklingen i erhvervsstøtten i årets priser. Skatteudgifterne er opgjort efter tabt-provenu metoden og er således sammenlignelig med et tilsvarende skattefrit tilskud til modtagerne.

2. ERHVERVSSTØTTE PÅ FINANSLOVEN OG PSO-UDGIFTER FOR 2009

Erhvervsstøtten på finansloven og gennem PSO-udgifter beløber sig til 7,7 mia. kr. i 2009. Sammensætningen på formålene afspejler en betydelig – og voksende – politisk satsning på områder inden for forskning, udvikling, miljø og energi, jf. figur 3. Knap hver femte ordning er direkte rettet mod private virksomheder, mens de øvrige ordninger virker mere indirekte. Over

halvdelen af erhvervsstøtteordningerne involverer således midler til forskningsinstitutioner og andre offentlige institutioner, en stor del af projekterne er samarbejdsprojekter med private virksomheder mv. Der er også en stor andel af erhvervsstøtten, der er møntet på foreninger, rådgivende organisationer, erhvervsdrivende fonde, selvejende institutioner, brancheorganisationer mv., jf. *Redegørelse om Erhvervsstøtte 2008*.

Figur 3. Udgifter til erhvervsstøtte fordelt på formål i 2008 og 2009

Anm.: Udgifterne afspejler nettoudgifter. Under energi- og miljøstøtten er indeholdt offentlige serviceforpligtelser (PSO-udgifter) til miljøvenlig elproduktion. Under branchestøtte indgår bl.a. støtte til en række kulturelle formål og turisme. Under posten »Andet« indgår hovedsageligt erhvervsrelateret udviklingsbistand.

På finansloven for 2009 udmøntes 962 mio. kr. til Det Strategiske Forskningsråd som sammen med 863 mio.kr. til udvikling af kompetencer og teknologi – som dækker over blandt andet teknologiske service institutter og medfinansiering af innovations miljøer – og 280 mio.kr. til Højteknologifonden udgør størstedelen af erhvervsstøtten til forskning og udvikling, jf. tabel 1. Disse ordninger har deres begrundelse i markedsfejl, hvor markeds kræfterne ikke nødvendigvis fører til den bedste anvendelse af samfundets ressourcer. Økonomiske principper taler for, at erhvervsstøtte kan ydes, hvor der er positive eksternaliteter knyttet til en aktivitet, og hvor en privat virksomhed ikke vil opnå det fulde udbytte af de investerede midler, fx investeringer i forskeruddannelse.

Tabel 1. Større ordninger for hvert af formålene, mio. kr.

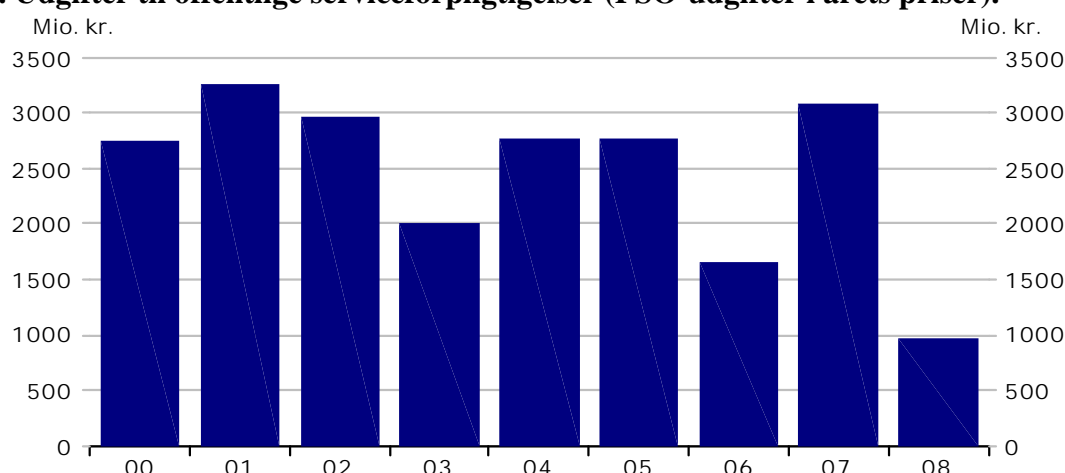
Erhvervstøtteordninger på finansloven efter formål	2008	2009
Forskning og udvikling samt innovation i alt	2.685,0	2.729,5
Det Strategiske Forskningsråd, § 19.41.11.10	811,1	962,0
Udvikling af kompetence og teknologi, § 19.74.01	848,0	862,9
Højteknologifonden, § 19.55.07	280,0	280,0
Udbygning af dansk energiforskning og udvikling, § 29.22.01.10	299,0	222,4
Program for brugerdreven innovation, § 08.33.05.10	97,1	100,8
Energi- og miljøstøtte i alt	1.932,0	2.005,6
Elreformen: Overgangsordning for støtte til vindmølleelektricitet (PSO)	518,0	537,0
Elreformen: Afregning af elektricitet fra VE-anlæg mv. (PSO)	454,0	471,0
Nationale midler til landdistriktsprogrammet §24.23.03.11	217,6	307,4
Elproduktionstilskud, §29.25.05.10	278,7	280,1
Tilskud til dækning af kuldioxidafgift i visse virksomheder, §29.25.02.20	123,3	127,6
Elsparefonden, §29.24.03.10	97,0	93,5
Branchestøtte i alt	1.305,7	1.325,0
Dagblade, §21.11.59	348,7	360,8
Tilskud til filmformål mv. , §21.24.03	245,8	254,3
VisitDenmark, §08.35.02.10	130,0	133,7
Den Storkøbenhavnske teaterstøtteordning, §21.23.47.10	110,9	116,7
Hjemmeservice, §08.33.02.10	86,5	88,7
Ikke kategoriseret i alt	692,7	680,5
Blandede kreditter, §06.32.06.10	350,0	350,0
Business-to-Business Programmer, §06.32.05.12	200,0	200,0
Eksportfremme i alt	428,3	474,9
Eksport- og investeringsfremme mv., §06.11.01.30	295,0	306,4
Eksportstipendiater, §06.41.02.10	52,8	41,8
Regional udvikling i alt	261,4	213,1
Strukturforanstaltninger m.v. indenfor fiskerisektoren, § 24.26.30.11	86,2	58,1
Tilskud til færgedrift, §15.91.24	50,6	41,3

Små og mellemstore virksomheder og iværksætteri i alt	281,7	254,1
Erhvervsservice (driftstilskud til erhvervsservicecentre), §08.33.01.68	89,7	92,8
Nye iværksættere/væksthuse mv., §08.33.06.10	55,5	57,4
Erhvervsstøtte på finansloven mv. i alt	7.587,8	7.682,7

Anm. »I alt« dækker over den samlede støtte inden for hvert formål og er altså ikke summen af de største ordninger, som her er nævnt. Kun ordninger der overstiger et beløb på 50 mio. kr. er med i tabellen. For en fuldkommen oversigt over alle ordninger henvises til bilagstabel 1 (ikke optrykt her). Ordningen »Nationale midler til landdistriktsprogrammet« er en ny post i 2009 som samler posterne under § 24.23.03 fra 2008. De seneste foreliggende tal for PSO-udgifter er for 2008, hvorfor PSO-udgifterne for 2009 og 2010 i denne redegørelse fremskrives på baggrund af den skønnede pris- og lønudvikling i 2009 og 2010.

En betydelig del af erhvervsstøtten til energiformål sker gennem PSO-udgifterne som er pålagt de kollektive elforsyningsvirksomheder og primært er støtte til miljøvenlig elproduktion. Inden indførelsen af PSO-udgifterne indgik støtten til den miljøvenlige el-produktion som en del af el-produktionstilskuddet på finansloven. I redegørelsen er alene medtaget den støtte, der gives til producenterne af miljøvenlig el i form af et pristillæg. Disse PSO-udgifter udviser store udsving fra år til år, *jf. figur 4*, da støtten til den miljøvenlige el-produktion i langt overvejende sker i form af pristillæg, der reguleres i forhold til markedsprisen. PSO-udgifterne er dermed lave, når elpriserne er høje og omvendt. Som tommelfingerregel gælder, at en elprisstigning på 1 øre/kWh reducerer PSO-tariffen med 0,5 øre/kWh og omvendt. Fra 2005 til 2006 faldt PSO-udgifterne fx med 1,1 mia. kr., hvilket hovedsageligt kan forklares med en stigning i markedsprisen fra ca. 27 til ca. 35 øre/kWh. Som følge af de høje energipriser i 2008 var PSO-udgifterne tilsvarende lave.

Figur 4. Udgifter til offentlige serviceforpligtigelser (PSO-udgifter i årets priser).

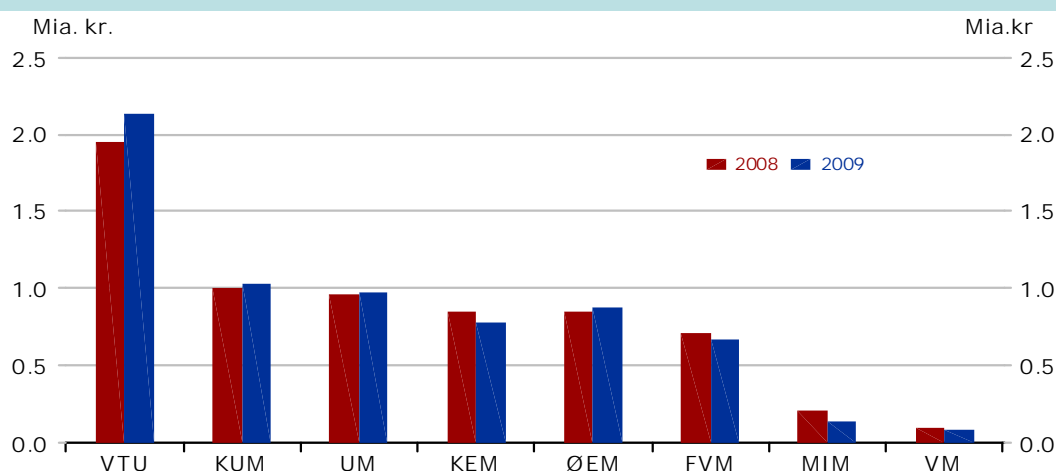

Anm.: Tallene for 2008 er foreløbige, og der kan forekomme ændringer, når de endelige tal foreligger.

Der er, som ovenfor anført, valgt en forholdsvis bred afgrænsning af erhvervsstøtte. En del af støtten er fortrinsvis møntet på at nå målsætninger inden for miljø- og energiområdet eller på at opbygge og sprede erhvervsrelaterede viden. Også en del af kulturstøtten og udviklingsbistanden

har betydning for private virksomheder og institutioner, og har derigennem karakter af erhvervsstøtte. Dette betyder, at en lang række ministerområder har erhvervsstøtteordninger, jf. figur 5. Den brede afgrænsning af erhvervsstøtten betyder således, at Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling (VTU), Kulturministeriet (KUM) og Udenrigsministeriet (UM) har de største udgifter til erhvervsstøtte i både 2008 og 2009.

Figur 5. Større udgifter til erhvervsstøtte fordelt på ministerområde mv. i 2008 og 2009

4. MÅLRETNING AF ERHVERVSSTØTTEORDNINGER PÅ FINANSLOVEN FOR 2009

Som en del af aftalen om finansloven for 2008 blev regeringen, Dansk Folkeparti og Liberal Alliance enige om at finansiere forhøjelsen af den supplerende pensionsydelse (ældrechecken) fra 2009 ved at foretage en målretning og reduktion af statens erhvervsstøtteordninger mv. på 450 mio. kr. årligt fra 2009. Partierne har i forlængelse heraf indgået aftale om målretning og reduktion af konkrete erhvervsstøtteordninger mv. i forbindelse med finansloven for 2009. Udvalgte større poster er gengivet i tabel 2 nedenfor.

Ifølge aftalen skal den resterende tilbageføring af CO₂-afgiftsprovener til erhvervene afvikles. Dette indebærer blandt andet, at tilskuddet til landbrugets fonde reduceres med 43 mio. kr. årligt fra 2010. Reduktionen skal ses i sammenhæng med, at overførslen af promillemidler stiger med knap 70 mio. kr. på grund af forøget pesticidanvendelse fra 2008 til 2009, hvoraf ca. 36 mio. kr. tilfalder landbrugets fonde.

Forsknings- og innovationsordningerne under Fødevarerministeriet bliver reduceret med 95 mio. kr., og Læs-ind ordningen under Økonomi- og Erhvervsministeriet bliver afviklet. Endvidere justeres distributionsstøtte til dagblade og dagbladslignende publikationer. Justeringen af tilskuddet vil blive drøftet med dagbladsbranchen forud for udmøntningen.

Ifølge aftalen fastholdes indsatsniveauet vedrørende tilskud til skovbrugsforanstaltninger, idet ordningen indarbejdes i landdistriktsprogrammet. Endvidere sammenlægges og justeres puljen til forsøgsvirksomhed i landdistrikterne og støtte til små øsamfund.

Endelig fremgår det af aftalen, at der afsættes 45 mio. kr. i 2009 og 50 mio. kr. i 2010 til et nyt, strategisk forskningsprogram på fødevarerområdet i forbindelse med udmøntningen af globaliseringspuljen for 2009, jf. Aftale om fordeling af globaliseringsmidlerne til forskning og udvikling (5. november 2008).

Det skal bemærkes, at der udestår konkrete udmøntninger på Økonomi- og Erhvervsministeriets, Kulturministeriets og Videnskabsministeriets områder. Udmøntning-en af de negative

budgetreguleringer er endnu ikke foretaget, og beløbene er derfor ikke medtaget i statistikopgørelsen.

Tabel 2. Udvalgte større udmøntninger af budgetregulering vedrørende erhvervsstøtteordninger mv.	2009	2010	2011
	Tilskud til produktions- og promilleafgiftsfonde reduceres fra 2010	0,0	43,0
Tilskud til fødevarerforskning reduceres	40,0	40,0	40,0
Innovationsordning reduceres	55,0	30,0	30,0
Virksomhedsordningen reduceres	25,0	25,0	25,0
Tilskud til læs-ind reduceres i 2009 og afvikles fra 2010	15,3	39,6	39,6
Distributionsstøtte til dagblade reduceres	12,0	12,0	12,0
Tilskud til videnpiloter reduceres	13,1	13,1	13,1
Pulje til forsøgsvirksomhed i landdistrikterne og støtte til små øsamfund sammenlægges og justeres	10,0	10,0	10,0
Negativ budgetregulering på Økonomi- og Erhvervsministeriets område	27,4	35,4	35,4
Negativ budgetregulering på Kulturministeriets område	12,0	0,0	0,0
Negativ budgetregulering på Videnskabsministeriets område	27,8	27,8	27,8
Målrkning og reduktion af erhvervsstøtte på finansloven mv. i alt	447,5	393,9	478,7

Anm. »I alt« dækker over den samlede målrkning af erhvervsstøtte og er altså ikke summen af de nævnte bidrag til målrkning og reduktion. De anførte negative budgetreguleringer på de enkelte ministerområder er ikke udmøntet og derfor ikke medtaget i opgørelsen af niveauet for erhvervsstøtten i denne redegørelse. En fuld oversigt over hele udmøntningen af budgetreguleringen vedrørende erhvervsstøtteordninger mv. fremgår af bilag 2 på Økonomi- og Erhvervsministeriets hjemmeside.

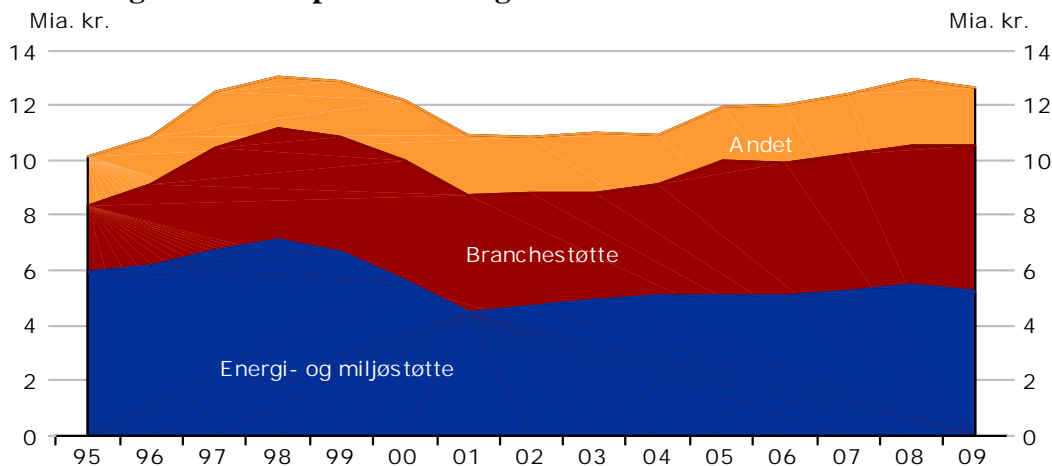
5. SKATTEUDGIFTER TIL ERHVERVSSTØTTE

Erhvervsstøtte kan ydes enten ved, at der gives et direkte tilskud via finansloven eller ved at udvalgte aktiviteter støttes via skattesystemet i form af en lempeligere beskatning end den normale beskatning af en indtægt. For den enkelte virksomhed er der i princippet ikke forskel på, hvorledes denne begunstigelse sker. For en nærmere beskrivelse af principperne for beregning af skatteudgifter henvises til bilag 1 (ikke optrykt her).

Skatteudgifter til erhvervsstøtte er en beregnet størrelse, og er derfor forbundet med en vis usikkerhed, men de samlede skatteudgifter kan opgøres til ca. 12,7 mia. kr. i 2009, hvilket svarer til ca. 0,7 pct. af BNP. Niveauet for skatteudgifter er nogenlunde uændret i forhold til 2008. Det uændrede niveau hænger sammen med, at en faldende rente får nogle skatteudgifter til at falde – fx skatteudgifterne vedrørende momskredit samt forsøgs- og forskningsaktiviteter – mens den generelle nominelle vækst i økonomien får skatteudgifterne til at stige.

De største områder for skatteudgifter er branchestøtte og miljø- og energistøtte, men også forskning og udvikling er et område, hvor der er betydelige skatteudgifter. I slutningen af 1990'erne var energi- og miljøstøtten den klart største post, men da skattebegunstigelsen af naturgas blev udfaset faldt energi- og miljøstøtten væsentligt frem mod 2001, jf. figur 6. Siden da har branchestøtte og energi- og miljøstøtte været på nogenlunde samme niveau og er vokset i løbende priser i takt med, at der har været en generel vækst i den danske økonomi.

Figur 6. Skatteudgifter fordelt på hovedkategorier

Anm: Kategorien andet dækker over alle andre skatteudgifter, for en nærmere specifikation se tabel 2.

Miljø- og energistøtte udgør med 5,2 mia. kr. en væsentlig del af de samlede skatteudgifter. Det er særligt kraftvarme og vedvarende energi, der er betydeligt skatteudgifter knyttet til med ca. 4,6 mia. kr. i 2009. Skatteudgifterne opstår ved, at fjernvarmekunder ikke betaler fuld afgift af den leverede varme, når produktionen sker hos producenter af både elektricitet og fjernvarme. Skatteudgifterne til vedvarende energi er knyttet til, at vedvarende energi er undtaget fra energiafgifter. Vedvarende energi er også fritaget for at betale CO₂ afgift, men da produktionen af vedvarende energi er CO₂ neutral, er der ikke tale om en skatteudgift for CO₂ afgiften.

Branchestøtte udgør 5,3 mia. kr. og er domineret af udgifter til særligt grundværdi til produktionsjord på 1,2 mia. kr. Støtten opstår ved, at værdien af produktionsjord fastsættes efter jordens fysiske karakteristika og ikke som markedsværdien af jorden. Da værdien fastsat efter fysiske karakteristika er lavere end markedsværdien opstår en skatteudgift. Den næststørste post under branchestøtte er aviser og blade. Her opstår skatteudgiften ved, at udgivere af aviser og blade er undtaget fra at skulle betale moms på deres salg af aviser samtidigt med, at de kan få refunderet den indgående moms.

Udover de to store kategorier af skatteudgifter, er der skatteudgifter på en række andre områder. De største skatteudgifter på øvrige områder vedrører særligt forskningsområdet, hvor der er en skatteudgift på ca. 1,1 mia. kr. Udgiften opstår, da udgifter til forskning- og udvikling kan straksafskrives frem for at skulle afskrives over en årrække, hvorved der sker en udskydelse af skattebetalingen.

Tabel 2. Større skatteudgifter til erhvervsstøtte fordelt på formål, mio. kr.

Skatteudgifter fordelt på formål	2008	2009
Miljø- og energistøtte i alt	5.414	5.247
Kraftvarme og vedvarende energi	4.532	4.649
Proceslempelse	411	125
Færgers energiforbrug	315	315
Branchestøtte i alt	5.157	5.270
Grundværdi, produktionsjord	1.150	1.192
Aviser- og blade, nul-moms	1.106	1.133
DIS-ordningen	661	689
Hyrevogne	321	330
Registreringsafgift (totalskadede biler)	400	400
Forskning og udvikling i alt	1.155	1.143
Forsøgs- og forskningsaktivitet	809	797
Forskere og nøglemedarbejdere	346	346
Generel investeringsfremme i alt	637	499
It-software	429	319
Undersøgelse af nye markeder	100	100
Små- og mellemstore virksomheder i alt	424	314
Momskredit til små og mellemstore virksomheder	413	303
Andre formål i alt	213	213
Gratisaktier og gratisobligationer	114	114
Skatteudgifter til erhvervsstøtte i alt	13.000	12.685

Anm.: Kun ordninger over 50 mio. kr. i 2009 er medtaget. Opgørelse er baseret på tabt-provenu-metoden, der angiver det tab af skatteprovenu, som den lempeligere skattebehandling giver anledning til. Derved er tallene i princippet sammenlignelige med et tilsvarende skattefrit tilskud til modtageren. Som udgangspunkt er opgørelsen af de erhvervsrelaterede skatteudgifter baseret på den metodemæssige tilgang i *Skatteudgifter i Danmark*, som blev udarbejdet af Erhvervsministeriet, Finansministeriet, Skatteministeriet og Økonomiministeriet i 1996 og 1997. Der er ikke lavet metodemæssige ændringer i opgørelsen af skatteudgifter i forhold til Redegørelse om erhvervsstøtte 2008. For skatteudgiften i forbindelse med produktionsjord er der skatteudgifterne blevet opdateret således, at de er i overensstemmelse med svar til Folketingets Skatteudvalg alm. del 320 juli 2007. Øvrige skatteudgifter er ikke genberegnet, men fremskrevet ved at anvende oplysninger om renteudvikling, BNP og andre makroøkonomiske størrelser.

Hermed slutter redegørelsen.
